

Znak dokumentu:.....

Kraków,

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W

**Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w
Krakowie**

Spis treści

Informacje ogólne str 4

Rozdział I str 5

Definicje i podstawy prawne str 5

Rozdział II str 9

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim, a personelem Centrum oraz zachowania niedozwolone wobec małoletnich ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małoletnich niepełnosprawnych oraz małoletnich ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi str 9

Rozdział III str. 11

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego str 11

Rozdział IV str. 17

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamianie sądu opiekuńczego 17

Rozdział V str. 18

Procedury i osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskie Karty" oraz obowiązki Szkoły w tym obszarze 18

Rozdział VI str. 19

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Szkoły do stosowania standardów ochrony małoletnich, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności 19

Rozdział VII str. 19

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów ochrony małoletnich do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania 19

Rozdział VIII str. 20

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielaniu mu wsparcia 20

Rozdział IX str. 20

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego 20

Rozdział X str. 21

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone 21

Rozdział XI str. 21

Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania małoletniego 21

Rozdział XII str. 22

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet 22

Rozdział XIII str. 23

Procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie 23

Rozdział XIV str. 24

Ochrona wizerunku i danych małoletniego 24

Rozdział XV str. 25

Procedura weryfikacji przyszłego personelu 25

Rozdział XVI str. 28

Monitoring stosowania procedur - standardy ochrony małoletnich oraz zasady ich przeglądu i aktualizacji 28

Rozdział XVII str. 29

Przepisy końcowe 29

Rozdział XVIII str. 29

Wykaz załączników 29

Informacje ogólne

Podstawową normą obowiązującą w **Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Krakowie** zwanego dalej „Centrum” jest zasada równego traktowania oraz szanowania praw małoletnich uczniów, kształtowanie postawy szacunku dla innych ludzi niezależnie od ich wykształcenia, stanowiska, pozycji społecznej, nauka wzajemnej tolerancji dla odmiennych poglądów oraz wyznań, umożliwienie zdobywania wiedzy, nabywania umiejętności, rozwijania uzdolnień w oparciu o podstawy programowe kształcenia w sposób dostosowany do wieku i predyspozycji, kształtowanie dojrzałości życiowej i społecznej.

W związku z wejściem w życie art. 7 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606), w ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.) wprowadzono rozdział 4b „Standardy ochrony małoletnich”.

W trosce o dobro małoletnich oraz realizując obowiązek prawny, Dyrektor Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Krakowie zwanej w dalszej części dokumentu jako „Centrum” w dniu 15.08.2024 roku wprowadza standardy ochrony małoletnich mające na celu szeroko pojętą ochronę małoletnich oraz wypełnienie obowiązków prawnych.

Standardy ochrony małoletnich to zbiór zasad, które stawiają ochronę małoletniego jako priorytetowe działania i wartości Centrum i tym samym pomagają tworzyć bezpieczne, wolne od przemocy i przyjazne dla małoletnich środowisko. Małoletni mogą zostać pokrzywdzeni każdym rodzajem przestępstwa, jednak najczęściej w kontekście przestępczości na szkodę małoletnich wskazuje się na przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, wolności seksualnej i obyczajności, przeciwko rodzinie i opiece, czci i nietykalności cielesnej oraz przestępstwa przeciwko wolności.

Rozdział I

Definicje i podstawy prawne

§ 1

1. **Małoletni** - należy przez to rozumieć osobę, która nie ukończyła 18 roku życia lub uzyskała pełnoletność w związku z zawarciem małżeństwa (wyjątek stanowi kobieta, która za zezwoleniem sądu wstąpi w związek małżeński po ukończeniu 16 lat) - art.10 § 1 i 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.); w niniejszym dokumencie jako małoletnich należy rozumieć niepełnoletnich słuchaczy, liceum dla dorosłych.
2. **Centrum** – należy przez to rozumieć Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Krakowie.
3. **Dyrektor** – należy przez to rozumieć Dyrektora Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Krakowie, zwanego dalej Dyrektorem Centrum.
4. **Personel** - należy przez to rozumieć ogół osób zatrudnionych w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Krakowie bez względu na formę zatrudnienia (umowa o pracę, umowy cywilnoprawne, wolontariat, staż, praktyka) zwany w dalszej części dokumentu „personalem Centrum”, jak również wszystkie inne osoby, które z racji pełnionych funkcji lub wykonywanych zadań mają lub mogą mieć kontakt z małoletnimi uczniami/słuchaczami.
5. **Opiekun prawny** – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić małoletniemu rodziców, a także wypełnić wszystkie ciążące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, który może dokonywać czynności prawnych w imieniu małoletniego i ma obowiązek chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe.
6. **Przemoc wobec małoletnich** - należy przez to rozumieć stosowanie kar cielesnych, zadawanie cierpień psychicznych bądź świadome i umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące dominującą pozycję osoby stosującej przemoc np. przewaga fizyczna, psychiczna. Przemocą jest także niewywiązywanie się z opieki nad małoletnim, które ma konsekwencje dla jego zdrowia fizycznego lub psychicznego, a ponadto jest nią również celowe zaniechanie działań, które mogłyby zapobiec krzywdzeniu małoletniego.
7. **Przemoc domowa** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
 - 1) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
 - 2) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
 - 3) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
 - 4) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
 - 5) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

8. **Wykorzystywanie seksualne małoletniego** - należy przez to rozumieć włączenie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub do której z pewnością nie dojrzał rozwojowo i nie może się na nią zgodzić w ważny prawnie sposób. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia w sytuacji, gdy taka aktywność wystąpi między dorosłym a małoletnim lub małoletnim a innym małoletnim, zwłaszcza jeżeli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Celem tej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby.

Aktywność seksualna może dotyczyć:

- 1) namawiania lub zmuszania małoletniego do angażowania się w czynności seksualne;
 - 2) wykorzystywania małoletniego do prostytucji lub innych prawnie zakazanych praktyk o charakterze seksualnym;
 - 3) wykorzystywania małoletniego do produkcji materiałów lub przedstawień o charakterze pornograficznym.
9. **Cyberprzemoc** - należy przez to rozumieć różne akty przemocy popełnione, nasilone lub wspomagane za pomocą systemów teleinformatycznych i telekomunikacyjnych, takich jak telefony komórkowe, Internet, media/serwisy społecznościowe, gry komputerowe online i inne komunikatory.
10. **Dane osobowe** – należy przez to rozumieć informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej („osobie, której dane dotyczą”); możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej.
11. **Dyskryminacja** - (łac. discrimino – rozróżniam) - należy przez to rozumieć sposób traktowania osób, które ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną znajdują się w położeniu mniej korzystnym niż inne osoby w porównywalnej sytuacji.

§ 2

1. Standardy ochrony małoletnich są dokumentem opisującym procedury ochrony małoletnich stosowane przez Centrum w celu spełniania wymagań wynikających z:
- 1) ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich – art. 7 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606);
 - 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.);
 - 3) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 1138 ze zm.);
 - 4) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

§ 3

1. W Centrum w pełni przestrzegane są prawa małoletnich obejmujące w szczególności:

- 1) prawną i faktyczną ochronę życia ;
- 2) zaspokojenie niezbędnych potrzeb koniecznych do właściwej egzystencji fizycznej z uwzględnieniem potrzeb małoletnich;
- 3) wolność sumienia;
- 4) wolność myśli;
- 5) wolność wyznania;
- 6) umożliwienie rozwoju osobistego;
- 7) utrzymywanie relacji społecznych;
- 8) szacunek i uznanie ze strony innych;

2. Prawa, o których mowa w ust. 1 są prawami niezbywalnymi, natomiast ich ograniczenie może wynikać wyłącznie z norm prawnych oraz orzeczeń sądów powszechnych.

§ 4

1. Personel Centrum posiada wystarczającą wiedzę pozwalającą na prawidłowe wykrywanie, rozpoznawanie oraz reagowanie na podejrzenie lub fakt krzywdzenia małoletnich lub czynników ryzyka występujących w tym obszarze.

2. Personel Centrum posiada obowiązek reagowania na przypadki, w których istnieje uzasadnione podejrzenie faktu krzywdzenia małoletniego.

1) Role poszczególnych osób w Centrum w obszarze przeciwdziałania krzywdzeniu małoletnich:

- a) pracownicy Centrum - podczas wykonywanej pracy mogą zaobserwować fizyczne ślady krzywdzenia na ciele małoletniego; szczególną uwagę powinni zwrócić na sytuację, w których małoletni nosi na ciele ślady pobicia bądź wykazuje oznaki bólu podczas udziału w zajęciach,
- b) nauczyciele - w trakcie bieżącej pracy obserwują małoletnich pod kątem skutków ich krzywdzenia; zwracają uwagę na zachowania małoletniego podczas zajęć praktycznych i teoretycznych; w przypadku pojawienia się u małoletniego niepokojących zachowań, które mogą wskazywać na możliwość jego krzywdzenia zawiadamiają Dyrektora Centrum przekazując mu informacje o swoich wnioskach i uwagach;
- c) w przypadku zaistnienia zdarzenia, w którym osobą krzywdzącą jest osoba wchodząca w skład personelu Centrum – wymagane jest sporządzenie notatki służbowej dokumentującej okoliczności zdarzenia oraz przekazanie jej niezwłocznie Dyrektorowi Centrum;
- d) obszar dokumentacyjny – dokumentacja Centrum wraz z zawartymi w niej informacjami dotyczącymi małoletniego, jego zachowania i zaangażowania na zajęciach dydaktyczno-wychowawczych oraz postępów w nauce.

- 2) Dyrektor reprezentuje Centrum na zewnątrz w sprawach związanych z ochroną małoletnich; zatwierdza i podpisuje dokumentację służbową w ww. obszarze oraz w sposób oficjalny występuje do właściwych instytucji, w tym sądu rodzinnego oraz organów ścigania (prokuratury, policji) w związku z zagrożeniem krzywdzenia małoletniego; jest uprawniony do złożenia zażalenia na postanowienie prokuratury o odmowie wszczęcia śledztwa w zakresie podejrzenia stosowania przemocy wobec małoletniego; w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, jest zobowiązany do zorganizowania skrzywdzonemu małoletniemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która ma służyć poprawie sytuacji małoletniego oraz osób dla niego najbliższych, a ponadto podejmuje działania polegające na:
 - a) poinformowaniu o sytuacji osoby odpowiedzialnej za standardy ochrony małoletnich w Centrum, nauczycieli oraz rodziców/opiekunów prawnych małoletniego;
 - b) możliwości każdorazowego powołania zespołu interwencyjnego,
 - c) równoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa w obszarze psychicznym i fizycznym pozostałym małoletnim oraz personelowi Centrum;
3. W momencie zdiagnozowania czynników ryzyka, personel Centrum podejmuje we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi małoletniego czynności zgodne z przyjętymi w Centrum procedurami przekazując niezbędną wiedzę na temat bieżącej oferty wsparcia; słuchacze Centrum, ich rodzice oraz nauczyciele mają prawo do korzystania z bezpłatnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej; w celu rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych małoletniego oraz jego możliwości psychofizycznych związanych z różnego rodzaju trudnościami, Centrum może współpracować z Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną w Krakowie.
4. Dyrektor Centrum zobowiązany jest do wskazania zainteresowanym danych teleadresowych właściwej poradni.
 - 1) Personel Centrum podejmuje działania mające na celu zmotywowanie rodziców/opiekunów prawnych do szukania dla siebie pomocy oraz różnych form wsparcia;
 - 2) Personel Centrum w sposób bieżący monitoruje sytuację i stan małoletniego;
 - 3) Personel Centrum posiada wystarczającą wiedzę, stosuje oraz egzekwuje zasady ustalonych w Centrum bezpiecznych relacji małoletni - małoletni, personel - małoletni.

Rozdział II

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem Centrum oraz zachowania niedozwolone wobec małoletnich ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małoletnich niepełnosprawnych oraz małoletnich ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

§ 1

1. W ramach przyjętych standardów ochrony małoletnich określone zostają bezpieczne relacje między małoletnim a personelem, ze szczególnym uwzględnieniem zachowań niedozwolonych wobec małoletnich, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, niepełnosprawnych.
2. W bezpośrednim kontakcie z małoletnim, ze szczególnym uwzględnieniem małoletniego ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnego, personel zapewnia mu poczucie komfortu psychicznego i bezpieczeństwa; uważnie obserwuje jego zachowanie i zauważa potrzeby; stosuje wobec małoletniego kulturę słowa oraz dostosowuje język komunikacji do jego wieku i możliwości psychospołecznych oraz jego specjalnych potrzeb; z uwagą słucha komunikatów małoletniego i zapewnia mu swobodę wypowiedzi; przy ocenie sytuacji/zdarzenia z udziałem małoletniego nie formułuje własnych opinii, nie opiera się na osobistych odczuciach lub wrażeniach, a tylko i wyłącznie na faktach.
3. Personel Centrum zobowiązany jest do zachowania poufności informacji uzyskanych w związku z wykonywaną pracą lub pełnioną funkcją dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych i innych informacji wrażliwych z punktu widzenia małoletnich uczniów/słuchaczy i/lub ich rodziców/opiekunów prawnych.
4. W przypadku powzięcia informacji o skrzywdzeniu psychicznym i/lub fizycznym małoletniego, personel Centrum zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności i wycucia w kontaktach z nim oraz wykazania dla niego odpowiedniego poziomu zrozumienia i empatii.
5. Pełna ochrona prawna przed każdą formą przemocy i wykorzystania przysługuje wszystkim małoletnim uczęszczającym do Centrum, ze szczególnym uwzględnieniem małoletnich ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych.
6. Personel Centrum przestrzega zasad równego traktowania wszystkich małoletnich uczęszczających do Centrum.
7. W obszarach zadaniowych, osoba prowadząca zajęcia dba o pozytywną atmosferę sprzyjającą nauce, kształtuje jego wrażliwość estetyczną, wspiera małoletniego w pokonywaniu trudności i nie hamuje jego aktywności poprzez: poniżanie, zawstydzanie, krytykowanie obojętność itp. zachowania, mając przy tym na uwadze potrzeby małoletniego ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnego.
8. Opiekunowie klas i nauczyciele są zobowiązani do przeciwdziałania naruszeniu zasady równego traktowania w obszarze aktywnego udziału małoletnich, w tym małoletnich ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnych w wydarzeniach, kulturalnych i innych organizowanych przez Centrum.
9. Dyrektor Centrum ma obowiązek stanowczego reagowania na różnego rodzaju przejawy dyskryminacji oraz mowę nienawiści.
10. W związku z przyjętą procedurą, personel Centrum zobowiązany jest zgłaszać do Dyrektora Centrum wszelkie zachowania zagrażające małoletnim.
11. W Centrum zabronione jest/są m.in.:

- 1) stosowanie kar naruszających nietykalność cielesną czy też godność osobistą małoletnich;
 - 2) szykanowanie małoletnich;
 - 3) znęcanie się nad małoletnimi w obszarze psychicznym i fizycznym;
 - 4) zachowania wobec małoletnich, które wyczerpywałyby znamiona przemocy psychicznej, w tym takie jak m.in.: upokarzanie, poniżanie, ośmieszanie, lekceważenie, zawstydzanie, używanie wyzwisk, obraźliwych komentarzy, brak uwagi i właściwego wsparcia małoletnich, zaniechania lub zaniedbania; stawianie wobec nich oczekiwań i wymagań, którym nie są w stanie sprostać ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małoletnich ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych;
 - 5) używanie wobec małoletnich wulgarnych słów, niestosownych żartów, obraźliwych gestów;
 - 6) wypowiadanie wobec małoletnich treści o wydźwięku seksualnym, udostępnianie im materiałów o charakterze pornograficznym, składanie propozycji o charakterze seksualnym, nawiązywanie z nimi zabronionej prawem relacji (seksualnej);
 - 7) proponowanie, częstowanie alkoholem, wyrobami tytoniowymi i innymi używkami.
12. Małoletnim przysługuje prawo do prywatności. Zachowania naruszające to prawo są zabronione, przy czym jednak jeżeli sytuacja szczególna wymaga odstąpienia od tego prawa musi być ona każdorazowo uzasadniona, a małoletni o niej niezwłocznie poinformowany.
 13. Małoletni podlegają pełnej ochronie w toaletach, szatniach oraz przebieralniach. Bezwzględnie zabronione jest nagrywanie oraz fotografowanie małoletnich we wskazanych miejscach.
 14. Zabronione jest prowadzenie przez personel Centrum korespondencji z małoletnimi z prywatnych adresów e-mail oraz komunikacji z nimi za pośrednictwem profili w mediach społecznościowych. Niedopuszczalne jest prowadzenie korespondencji za pomocą komunikatorów internetowych bądź innych kanałów komunikacji, które nie są autoryzowane i zarządzane przez Centrum.
 15. Respektowanie zasad dotyczących zakazów, o których mowa powyżej musi być w pełni przestrzegane i nadzorowane przez wszystkie osoby, które podlegają tym zasadom.
 16. W celu powstrzymania i wyeliminowania agresywnego zachowania, które zagraża życiu, zdrowiu lub bezpieczeństwu małoletnich i innych osób, personel może podjąć działania w obronie koniecznej w zakresie niezbędnym do opanowania sytuacji. Reakcja personelu powinna być adekwatna do stopnia agresywnego zachowania.
 17. Personel pomaga małoletnim, szczególnie małoletnim ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnym w tzw. czynnościach samoobsługowych, które są uzależnione od uzgodnień z rodzicami oraz potrzeb małoletniego. Ww. pomoc powinna mieć miejsce w miarę możliwości w obecności osoby trzeciej.
 18. W przypadku bezpośredniego kontaktu personelu Centrum z małoletnim należy przestrzegać poszanowania jego godności i intymności; kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może mieć charakteru niejawnego bądź ukrywanego, zabronione jest dotykanie małoletniego w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany.

§ 2

1. Personel Centrum, jest zobowiązany do zgłaszania Dyrektorowi Centrum celem podjęcia przez niego odpowiednich działań, zaobserwowanych i często powtarzających się zachowań u małoletnich, polegających m.in. na:

- 1) nienawiązywaniu przez małoletniego kontaktu z rówieśnikami; izolowaniu się od innych małoletnich; widocznym niepokojem, rozdrażnieniem, zauważalnych stanach lękowych; sprawianiu wrażenia smutnego, apatycznego, przestraszonego; płaczliwości lub nadpobudliwości małoletniego; wykazywaniu przez małoletniego zachowań agresywnych/autoagresywnych;
- 2) zaniedbaniu małoletniego np. poprzez widoczny brak higieny osobistej, brak regularnego zmieniania ubrań bądź ich nieodpowiedni dobór do warunków pogodowych;
- 3) widocznych na ciele małoletniego obrażeniach takich jak zadrapania, siniaki, stłuczenia, zbitcia, otwarte rany, a ponadto objawach sugerujących obrażenia fizyczne np. brak ruchomości kończyn;
- 4) częstym nieprzygotowaniu małoletniego do zajęć lub/i częstej jego absencji;
- 5) widocznym strachem małoletniego przed powrotem do domu, unikaniem przez niego rozmów na temat jego rodziny;
- 6) nadmiernym zainteresowaniem małoletniego treściami pornograficznymi.

Rozdział III

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

§1

Procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

1. Procedura podejmowanej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez personel Centrum

- 1) W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego lub uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia, osoba z personelu Centrum, która powzięła informację o krzywdzeniu małoletniego sporządza notatkę służbową opisującą okoliczności zdarzenia przekazuje ją Dyrektorowi Centrum, a w razie jego nieobecności – osobie wyznaczonej do zastępstwa;
- 2) Dyrektor Centrum weryfikuje otrzymane informacje i podejmuje odpowiednie działania zgodne z poniższymi wariantami;

I. Gdy małoletni doświadcza przemocy psychicznej w formie m.in. krzyku, ośmieszających lub nieodpowiednich komentarzy, upokarzania, dyskryminacji, poniżania itp. przejawów przemocy należy:

- a) odseparować osobę podejrzaną o krzywdzenie od małoletniego i zadbać o jego bezpieczeństwo,
- b) przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą z osobą podejrzaną o krzywdzenie małoletniego mającą na celu ustalenie przyczyn zaistniałej sytuacji i zobowiązać do zaprzestania tego działania,
- c) sporządzić – na zaistniałą okoliczność - notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie,
- d) w przypadku braku poprawy - podjąć czynności o charakterze dyscyplinarnym i zakończyć współpracę z osobą krzywdzącą małoletniego.

II. Gdy małoletni doświadcza przemocy fizycznej, w tym m. in. ciągnięcia za włosy, popychania, szturchania i innych przejawów przemocy należy:

- a) niezwłocznie odseparować osobę podejrzaną o krzywdzenie małoletniego od małoletniego i zadbać o jego bezpieczeństwo,
- b) sporządzić - na zaistniałą okoliczność - notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie,
- c) podjąć czynności o charakterze dyscyplinarnym i zakończyć współpracę z osobą krzywdzącą małoletniego.

III. Gdy małoletni doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu i/lub zagrożeniem jego życia należy:

- a) niezwłocznie odseparować osobę podejrzaną o krzywdzenie od małoletniego i zadbać o jego bezpieczeństwo,
- b) zorganizować udzielenie pokrzywdzonemu małoletniemu pomocy medycznej, w razie potrzeby – również psychologicznej,
- c) sporządzić - na zaistniałą okoliczność - notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie,
- d) niezwłocznie powiadomić organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- e) podjąć czynności o charakterze dyscyplinarnym i zakończyć współpracę z osobą krzywdzącą małoletniego.

IV. Gdy małoletni zostanie wykorzystany seksualnie należy:

- a) niezwłocznie odseparować osobę podejrzewaną od małoletniego i zadbać o jego bezpieczeństwo,
- b) zorganizować udzielenie pokrzywdzonemu małoletniemu pomocy psychologicznej, w razie potrzeby – również medycznej,
- c) sporządzić - na zaistniałą okoliczność - notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie,
- d) niezwłocznie powiadomić organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- e) podjąć czynności o charakterze dyscyplinarnym i zakończyć współpracę z osobą krzywdzącą małoletniego.

2. Procedura podejmowanej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osobę nieletnią (nie ukończyła 17 roku życia):

- 1) W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego lub uzasadnionego podejrzenia, personel Centrum sporządza notatkę służbową opisującą okoliczności zdarzenia i przekazuje ją Dyrektorowi Centrum, a w razie jego nieobecności - osobie wyznaczonej do zastępstwa;
- 2) Dyrektor Centrum weryfikuje uzyskane informacje i podejmuje stosowne działania zgodne z poniższymi wariantami:

I. Gdy małoletni doznaje przemocy psychicznej od osoby nieletniej w formie m.in. krzyku, ośmieszających lub nieodpowiednich komentarzy, upokarzania, dyskryminacji, poniżania itp. przejawów przemocy należy:

- a) niezwłocznie odseparować osobę nieletnią od małoletniego i zadbać o bezpieczeństwo pokrzywdzonego małoletniego,
- b) przeprowadzić rozmowę z małoletnimi biorącymi udział w zdarzeniu oraz jego świadkami w celu wyjaśnienia przyczyn powstania konfliktu,
- c) po wyjaśnieniu przyczyn konfliktu – ustalić sposób jego rozwiązania, a następnie monitorować wzajemne relacje pomiędzy małoletnimi będącymi stronami konfliktu;
- d) przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi osoby nieletniej - sprawcy krzywdzenia,
- e) przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi krzywdzonego małoletniego,
- f) sporządzić - na zaistniałą okoliczność - notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie,
- g) w razie potrzeby - Dyrektor Centrum może powołać zespół interwencyjny,
- h) opracować zindywidualizowane plany naprawcze dla pokrzywdzonego małoletniego oraz nieletniego sprawcy,
- i) w przypadku powtarzającej się i nasilającej przemocy - Dyrektor Centrum może powiadomić właściwy miejscowo sąd rodzinny.

II. Gdy małoletni doznaje przemocy fizycznej od osoby nieletniej w formie m.in. popychania, szturchnięcia itp. przejawów przemocy należy:

- a) niezwłocznie odseparować osobę nieletnią od małoletniego i zadbać o bezpieczeństwo pokrzywdzonego małoletniego,
- b) przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi nieletniego sprawcy krzywdzenia,
- c) sporządzić - na zaistniałą okoliczność - notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie,
- d) w razie potrzeby - Dyrektor Centrum może powołać zespół interwencyjny,
- e) opracować zindywidualizowane plany naprawcze dla pokrzywdzonego małoletniego oraz nieletniego sprawcy,
- f) w przypadku powtarzającej się i nasilającej przemocy - Dyrektor Centrum może powiadomić właściwy miejscowo sąd rodzinny.

III. Gdy małoletni doznaje ze strony osoby nieletniej przemocy, która skutkuje uszczerbkiem na zdrowiu i/lub zagrożeniem jego życia należy:

- a) niezwłocznie odseparować osobę nieletnią od małoletniego i zadbać o bezpieczeństwo pokrzywdzonego małoletniego,
- b) zorganizować udzielenie pokrzywdzonemu małoletniemu pomocy medycznej, w razie potrzeby - również psychologicznej,
- c) przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi osoby nieletniej - sprawcy krzywdzenia,
- d) przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi krzywdzonego małoletniego;
- e) koniecznym jest sporządzenie - na zaistniałą okoliczność - notatki służbowej w pełni opisującej zdarzenie,
- f) w razie potrzeby - Dyrektor Centrum może powołać zespół interwencyjny,
- g) jednocześnie Dyrektor Centrum powiadamia właściwy miejscowo sąd rodzinny i/lub organy ścigania.

IV. Gdy małoletni zostaje wykorzystany seksualnie należy:

- a) niezwłocznie odseparować osobę nieletnią od małoletniego i zadbać o bezpieczeństwo pokrzywdzonego małoletniego,
- b) zorganizować udzielenie pokrzywdzonemu małoletniemu pomocy psychologicznej, w razie potrzeby - również medycznej,
- c) przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi osoby nieletniej - sprawcy krzywdzenia,
- d) przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi krzywdzonego małoletniego,
- e) sporządzić - na zaistniałą okoliczność - notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie,
- f) w razie potrzeby - Dyrektor Centrum może powołać zespół interwencyjny;
- g) jednocześnie Dyrektor Centrum powiadamia właściwy miejscowo sąd rodzinny i/lub organy ścigania.

3. Procedura podejmowanej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego:

I. Gdy małoletni jest zaniedbany i istnieje ryzyko dysfunkcji rodziców/opiekunów prawnych należy:

- a) zadbać o bezpieczeństwo małoletniego,
- b) przeprowadzić rozmowę z rodzicem/opiekunem prawnym lub rodzicami/opiekunami prawnymi wskazując możliwość uzyskania pomocy psychologicznej oraz materialnej,
- c) udokumentować przeprowadzoną rozmowę w formie notatki służbowej,

II. Gdy małoletni doświadcza przemocy psychicznej lub przemocy fizycznej należy:

- a) zadbać o bezpieczeństwo małoletniego, zainicjować działania zmierzające do odseparowania rodzica/opiekuna prawnego stosującego przemoc od małoletniego,
- b) przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi i przekazać im informacje dotyczące konsekwencji prawnych stosowania przemocy wobec małoletniego oraz roli i obowiązków Centrum w zakresie zawiadamiania o podejrzeniu stosowania przemocy sądu rodzinnego i nieletnich oraz organów ścigania (policji, prokuratury),
- c) sporządzić – na zaistniałą okoliczność – notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie,
- d) w razie potrzeby – Dyrektor Centrum może powołać zespół interwencyjny,

III. Gdy małoletni doświadcza przemocy, która skutkuje uszczerbkiem na zdrowiu, i/lub zagrożeniem życia należy:

- a) zadbać o bezpieczeństwo małoletniego, zainicjować działania zmierzające do odseparowania rodzica/opiekuna prawnego stosującego przemoc od małoletniego,
- b) udzielić pokrzywdzonemu małoletniemu pomocy psychologicznej,
- c) niezwłocznie powiadomić organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- d) sporządzić - na zaistniałą okoliczność - notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie, które miało miejsce,
- e) w razie potrzeby - Dyrektor Centrum może powołać zespół interwencyjny;
- f) w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa wobec małoletniego - Dyrektor Centrum składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego i nieletnich,
- g) jednocześnie - wraz z wyżej wskazanymi czynnościami – Dyrektor Centrum wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.

IV. Gdy małoletni doświadcza wykorzystywania seksualnego należy:

- f) zadbać o bezpieczeństwo pokrzywdzonego małoletniego, zainicjować działania zmierzające do odseparowania rodzica/opiekuna prawnego stosującego przemoc od małoletniego,
- g) udzielić pokrzywdzonemu małoletniemu pomocy psychologicznej,
- h) niezwłocznie powiadomić organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- i) sporządzić - na zaistniałą okoliczność - notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie, które miało miejsce,
- j) w razie potrzeby - Dyrektor Centrum może powołać zespół interwencyjny;
- k) w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa wobec małoletniego - Dyrektor Centrum składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego i nieletnich,
- l) jednocześnie - wraz z wyżej wskazanymi czynnościami – Dyrektor Centrum wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.

§2

Zespół interwencyjny

1. W szczególnych przypadkach, Dyrektor Centrum może powołać zespół interwencyjny.

2. Do zadań Zespołu interwencyjnego należy:

- 1) zebranie gruntownego wywiadu w obszarze sytuacji szkolnej i rodzinnej małoletniego na podstawie przeprowadzonych rozmów z małoletnim, kadrą pedagogiczną oraz rodzicami/opiekunami prawnymi;
- 2) udokumentowanie zebranych informacji w postaci notatek służbowych i przedłożenie ich do zapoznania Dyrektorowi Centrum; w notatce służbowej powinna zostać dokładnie opisana rozmowa z małoletnim, która będzie uwzględniała najważniejsze informacje, a zwłaszcza określenia używane przez małoletniego; opisane powinny być w niej również uczucia jakie towarzyszą małoletniemu; przy sporządzaniu dokumentacji w tym obszarze obowiązuje zasada pełnej rzetelności z uwagi na to, że notatki mogą być dowodem w sądzie rodzinnym i w sprawie karnej;
- 3) sporządzenie planu pomocy małoletniemu, który jest adekwatny do zebranych informacji podczas wywiadu.

3. Zespół interwencyjny powołany w Centrum przygotowuje plan pomocy małoletniemu, który obejmuje proces zapewnienia bezpieczeństwa małoletniego oraz opracowany projekt wsparcia uwzględniający specyfikę sytuacji.
4. W skład zespołu interwencyjnego wchodzi następujące osoby:
 - 1) opiekunowie klas/wychowawcy internatu małoletniego;
 - 2) nauczyciel/nauczyciele wskazani przez Dyrektora Centrum;
 - 3) inna osoba z personelu Centrum posiadająca wiedzę na temat sytuacji, w jakiej znalazł się małoletni.
5. Zespół interwencyjny ustala z rodzicami/opiekunami prawnymi plan pomocy małoletniemu, który określa sposoby powstrzymania przemocy wobec małoletniego, przeprowadzenie konsultacji z odpowiednimi specjalistami oraz ustala szczegółowy harmonogram korzystania ze wsparcia osób i instytucji wspierających rodzinę w obliczu stosowanej przemocy wobec małoletniego.

§3

Plan pomocy małoletniemu

1. Plan pomocy małoletniemu, który jest ofiarą przemocy ma charakter zindywidualizowany i jest przygotowywany w oparciu o konkretną sytuację. Realizowany jest przez powołany zespół interwencyjny lub przez osoby wyznaczone przez Dyrektora Centrum.
2. Do przykładowych czynności jakie należy podjąć w tym obszarze należą:
 - 1) podjęcie działań mających zapewnić bezpieczeństwo małoletniemu;
 - 2) w szczególnych przypadkach - przeprowadzenie rozmowy interwencyjnej z rodzicem/opiekunem prawnym, która polega na bezpośredniej konfrontacji rodzica/opiekuna z dowodami jednoznacznie świadczącymi o krzywdzeniu małoletniego; ww. rozmowa powinna być przeprowadzona w sytuacji, kiedy wcześniejsze próby współpracy z rodzicem/opiekunem prawnym okazały się nieskuteczne, a zebrane informacje wskazują na zagrożenie bezpieczeństwa małoletniego;
 - 3) rozmowa, o której mowa powyżej podzielona ma być na następujące etapy:
 - a) przedstawienie faktów – informuje się rodzica/opiekuna lub sprawcę krzywdzenia małoletniego o zebranych informacjach w zakresie konkretnego zachowania rodzica/opiekuna i wskazuje ich negatywny skutek dla małoletniego; unika się oskarżeń i obwiniania rodzica/opiekuna,
 - b) przedstawienie rodzicowi/opiekunowi prawnemu oceny sytuacji z punktu widzenia Centrum; personel Centrum przeprowadzający rozmowę nie stawia diagnozy, a jedynie nazywa problemy i kieruje do właściwego miejsca w którym rodzic/opiekun prawny otrzyma pomoc,
 - c) w przypadku, gdy krzywdzenie małoletniego przyjmuje poważne formy i Dyrektor Centrum zamierza powiadomić o tym fakcie inne instytucje (prokuraturę, sąd, policję, zespół interdyscyplinarny, ośrodek pomocy społecznej) - poinformowanie o powyższym rodzica/opiekuna prawnego,
 - 4) zorganizowanie objęcia małoletniego pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formie dostosowanej do jego potrzeb;
 - 5) poinformowanie rodzica/opiekuna prawnego o możliwości uzyskania pomocy oferowanej przez placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego;
 - 6) powiadomienie sądu rodzinnego o sytuacji małoletniego;
 - 7) zorganizowanie objęcia rodziców/opiekunów prawnych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formie porad, konsultacji, warsztatów i szkoleń;
 - 8) jeżeli istnieje taka potrzeba - skierowanie małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy małoletnim.

Rozdział IV

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamianie sądu opiekuńczego

§1

1. W przypadku powzięcia informacji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, Dyrektor Centrum składa zawiadomienie do organów ścigania. Zawiadomienie składane jest na podstawie uzyskanych informacji oraz materiałów zebranych przez zespół interwencyjny powołany w Centrum.
2. W sytuacji, gdy Dyrektor Centrum ma podejrzenie co do sposobu wykonywania przez rodziców władzy rodzicielskiej, która obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad małoletnim i majątkiem małoletniego oraz do wychowania małoletniego z poszanowaniem jego godności i praw oraz powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro małoletniego i interes społeczny - ma on obowiązek zawiadomienia sądu o naruszeniu przez rodziców sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej.
3. W przypadku gdy Centrum w związku z prowadzoną działalnością weszła w posiadanie informacji o popełnieniu przestępstwa w stosunku do małoletniego, jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o powyższym Prokuraturę lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

Rozdział V

Procedury i osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskie Karty" oraz obowiązki Centrum w tym obszarze

§1

1. Centrum ma obowiązek założenia „Niebieskiej Karty” wówczas, gdy poweźmie uzasadnione podejrzenia o stosowaniu wobec małoletniego przemocy domowej. Centrum ma obowiązek dostrzeżenia i zgłoszenia problemu stosowania przemocy domowej wobec małoletniego. Upoważniony przez Dyrektora Centrum nauczyciel znający sytuację domową małoletniego wypełnia „Niebieską Kartę - A” wszczynając tym samym procedurę „Niebieskie Karty”.
2. Personel oddelegowany przez Dyrektora Centrum bierze czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, który stworzy zintegrowaną strategię pomocy oraz będzie monitorować sytuację małoletniego i rodziny.
3. Przekazanie wypełnionego formularza "Niebieska Karta - A" do Przewodniczącego Zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od dnia wszczęcia procedury.
4. Kopia wypełnionego formularza pozostaje w Centrum.
5. Zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870) jeżeli osobą doznającą przemocy domowej jest małoletni, formularz "Niebieska Karta - B" przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, a w przypadkach, o których mowa w §5 ust. 3 tj. jeżeli istnieje podejrzenie, że osobami stosującymi przemoc domową wobec małoletniego są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni - osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego.
6. Do obowiązków Centrum w ramach procedury „Niebieskie Karty” należy:
 - 1) udzielenie kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową;
 - b) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
 - 2) niezwłoczne zorganizowanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
 - 3) przeprowadzenie rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy domowej oraz poinformowanie tych osób o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
 - 4) diagnozowanie sytuacji i potrzeb osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w tym w szczególności osoby małoletniej;
 - 5) udzielenie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy małoletnim świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą domową.

Rozdział VI

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Centrum do stosowania standardów ochrony małoletnich, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania podejmowanych czynności

§ 1

1. Od osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Centrum do stosowania standardów nie jest wymagana wiedza specjalistyczna, jednakże wymaga się pełnej znajomości przyjętych w Centrum standardów ochrony małoletnich oraz stosowania ich w praktyce.
2. Personel powinien zostać przygotowany do stosowania standardów ochrony małoletnich.
3. Osoba wskazana w ust. 1 jest zobowiązana do zapoznania z przyjętymi standardami ochrony małoletnich personelu Centrum (w wersji pełnej) oraz nadzoru nad zapoznaniem z nimi (w wersji skróconej) małoletnich np. na przeznaczonych temu celowi zajęciach, a ponadto udostępnienia, w miejscach wskazanych w niniejszym dokumencie, treści standardów dla rodziców/opiekunów prawnych oraz małoletnich w celu umożliwiania zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.
4. Personel jest zobowiązany zapoznać się ze standardami ochrony małoletnich i potwierdzić ten fakt własnoręcznym podpisem w Wykazie osób zapoznanych ze standardami ochrony małoletnich stanowiącym **załącznik nr 3** do niniejszego dokumentu.

Rozdział VII

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów ochrony małoletnich do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

1. Standardy ochrony małoletnich będą dostępne do wglądu w sekretariacie szkoły oraz na stronie internetowej Centrum.
2. Rodzice i opiekunowie prawni lub faktyczni zostaną poinformowani o obowiązujących standardach:
 - o za pośrednictwem dziennika elektronicznego Librus,
 - o osobiście przez pedagoga szkolnego podczas zebrań lub indywidualnych spotkań.
3. Wychowawca klasy jest zobowiązany do zapoznania słuchaczy Centrum z przyjętymi Standardami Ochrony Małoletnich w wersji uproszczonej stanowiącej **załącznik nr 1** podczas wybranych zajęć.
4. Wszystkie osoby zapoznane ze standardami będą zachęcane do ich przestrzegania i zgłaszania wszelkich nieprawidłowości.
5. Celem udostępnienia standardów jest zwiększenie bezpieczeństwa małoletnich i zapewnienie im właściwej ochrony w środowisku szkolnym.

Rozdział VIII

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielaniu mu wsparcia

1. Wykaz osób odpowiedzialnych za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu:
 - 1) Dyrektor Centrum;
 - 2) Sekretarz Centrum;
 - 3) wychowawcy internatu;
 - 4) nauczyciele/opiekunowie klas;
 - 5) pedagog szkolny;
2. Poza osobami wskazanymi w ust 1 osobą przyjmującą zgłoszenie może być każda osoba z personelu Centrum, do której małoletni zwróci się o pomoc.
3. Jedna z osób, o których mowa w ust. 1 i 2 wskazana przez Dyrektora wypełnia „Kartę zgłoszenia zdarzenia zagrażającego bezpieczeństwu małoletnich” stanowiącą **załącznik nr 4** do niniejszego dokumentu oraz niezwłocznie przekazuje ją Dyrektorowi Centrum.
4. Udzielenie wsparcia małoletniemu:
 1. **Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa**
– rozmowa w spokojnych, komfortowych warunkach; okazanie empatii i zrozumienia.
 2. **Wysłuchanie dziecka bez oceniania i presji**
– stworzenie przestrzeni, w której małoletni może swobodnie opowiedzieć o sytuacji.
 3. **Zgłoszenie zdarzenia do pedagoga, psychologa lub dyrektora szkoły**
– zapewnienie, że sprawą zajmą się odpowiednie osoby.
 4. **Podjęcie działań interwencyjnych**
– w razie potrzeby powiadomienie instytucji zewnętrznych (np. policji, MOPS, sądu rodzinnego).
 5. **Objęcie dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną**
– wsparcie ze strony pedagoga/psychologa szkolnego; ewentualne skierowanie do specjalistycznych placówek.
 6. **Poinformowanie rodziców lub opiekunów (jeśli to nie zagraża dziecku)**
– zgodnie z obowiązującymi przepisami i sytuacją danego przypadku.
 7. **Monitoring sytuacji dziecka**
– stały kontakt i obserwacja przez wychowawcę, pedagoga, psychologa lub inne wyznaczone osoby.

Rozdział IX

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

1. Zdarzenia dotyczące ujawnionych bądź zgłoszonych incydentów lub zdarzeń, które zagrażają dobru małoletniego dokumentowane są na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej. Pisma utrwalone w postaci papierowej sporządzają je osoba opatruje własnoręcznym podpisem. W ramach prowadzonych czynności sporządza się:
 - 1) notatki służbowe;
 - 2) raporty;
 - 3) „Kartę zgłoszenia zdarzenia zagrażającego bezpieczeństwu małoletnich”.
2. Dokumentacja z zakresu ujawnionych i zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego przechowywana jest przez Dyrektora Centrum lub osobę przez niego wskazaną.

Rozdział X

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone

Zachowania niedozwolone w relacjach pomiędzy małoletnimi obejmują zjawiska, mające na celu spowodowanie bólu i cierpienia zarówno fizycznego, jak i psychicznego u drugiej osoby, należą do nich m.in.:

1) agresja fizyczna, która obejmuje:

- a) bójki pomiędzy małoletnimi,
- b) uderzanie,
- c) kopanie,
- d) policzkowanie,
- e) opluwanie,
- f) wszelkie inne działania powodujące ból,

2) agresja słowna, która obejmuje:

- a) używanie wulgarnych słów, gestów, żartów,
- b) czynienie obraźliwych uwag,
- c) nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej,
- d) wykorzystywanie wobec drugiego małoletniego przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

3) cyberprzemoc, która obejmuje:

- a) publikowanie poniżających filmów lub zdjęć w sieci,
- b) publikowanie ośmieszających, wulgarnych komentarzy i postów,
- c) podszywanie się pod inne osoby,
- d) włamanie na czyjeś konto społecznościowe,
- e) prześladowanie, zastraszanie, nękanie za pomocą sieci Internet, telefonu, wiadomości sms itp.

Rozdział XI

Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania małoletniego

1. Personel Centrum będący bezpośrednim świadkiem agresywnego zachowania małoletniego, jest zobowiązany do realizacji następujących czynności:
 - 1) niezwłocznego podjęcia reakcji słownej na zaistniałą sytuację;
 - 2) odizolowania od grupy małoletniego zachowującego się agresywnie z zachowaniem bezpieczeństwa własnej osoby;
 - 3) udzielenia niezbędnej pomocy pokrzywdzonemu małoletniemu;
 - 4) zapewnienia bezpieczeństwa pozostałym małoletnim;
 - 5) w toku dalszych czynności - ustalenia przyczyny agresji poprzez przeprowadzenie rozmowy ze stronami konfliktu;
 - 6) poinformowania Dyrektora Centrum o zdarzeniu;
2. Dyrektor Centrum lub wskazany przez niego nauczyciel informuje rodziców/opiekunów prawnych agresywnego małoletniego o zdarzeniu oraz zaleca przeprowadzenie przez nich rozmowy z małoletnim obejmującej obszar agresywnego zachowania w Centrum.
3. W sytuacji, kiedy nie ma możliwości opanowania agresywnego zachowania małoletniego przez personel Centrum, Dyrektor Centrum może rozważyć podjęcie decyzji o wezwaniu policji w celu podjęcia interwencji, która zapewni bezpieczeństwo małoletnim i personelowi Centrum.
4. W przypadku braku poprawy w zachowaniu małoletniego, Dyrektor Centrum kieruje pisemną prośbą o zgłoszenie się rodzica/opiekuna prawnego do Centrum. Czynność ta może być wykonana za pomocą dziennika elektronicznego. W trakcie spotkania z rodzicem/opiekunem prawnym, Dyrektor Centrum, nauczyciel wykonuje następujące czynności:
 - 1) przeprowadza rozmowę z rodzicem/opiekunem prawnym w celu otrzymania dodatkowych informacji na temat małoletniego, w szczególności porusza obszary dotyczące rozwoju emocjonalnego, społecznego, intelektualnego oraz kulturalnego małoletniego;
 - 2) na jego wniosek - rozmowę z rodzicem/opiekunem prawnym mogą przeprowadzić specjaliści ze współpracującej z Centrum Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej lub pracownicy Specjalistycznych Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych, którzy poddają analizie stan psychofizyczny małoletniego, definiują przyczyny występujących zaburzeń oraz zalecają wdrożenie przez rodziców/opiekunów prawnych odpowiednich metod wychowawczych;
 - 3) w przypadku braku zmiany zachowania małoletniego, rozmowę z nim przeprowadzają (w obecności rodziców/opiekunów prawnych) specjaliści ze współpracującej z Centrum Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej lub pracownicy Specjalistycznych Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych;
5. W przypadku, gdy małoletni w dalszym ciągu stanowi realne zagrożenie dla siebie lub dla innych powołany zespół interwencyjny może złożyć wniosek do Dyrektora Centrum o skierowanie do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich wniosku o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji małoletniego.

Rozdział XII

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet powinny być obwarowane następującymi warunkami:

- 1) małoletni powinien być świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania swojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także podejmowanych przez siebie działań w Internecie. Obszar ten obejmuje:
 - a) polubienie określonych stron,
 - b) korzystanie z aplikacji randkowych, na których może spotkać dorosłych oraz innych małoletnich,
 - c) obserwowanie określonych stron lub osób w mediach społecznościowych,
 - d) właściwe ustawienia prywatności posiadanych kont;
- 2) małoletni nie powinien ufać osobom poznanym za pośrednictwem Internetu;
- 3) małoletni nie powinien spotykać się z osobami poznanymi przez Internet;
- 4) małoletni powinien niezwłocznie poinformować rodziców/opiekunów prawnych o każdej propozycji spotkania otrzymanej od nieznanych osób w Internecie;
- 5) małoletni nie powinien przekazywać swoich danych osobowych nieznany osobom w Internecie;
- 6) komunikatory internetowe używane przez małoletniego powinny służyć mu jedynie do kontaktów ze znajomymi;
- 7) małoletni powinien być świadomy z jakimi skutkami wiąże się hejt w Internecie.

Rozdział XIII

Procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie

1. Małoletni korzystają z Internetu w Centrum tylko pod nadzorem nauczyciela.
2. Centrum, umożliwiając małoletnim dostęp do Internetu powinna zapewnić im bezpieczny dostęp do sieci w celu wyeliminowania możliwości ich skrzywdzenia albo wykorzystania. Ma obowiązek nadzorowania małoletnich w taki sposób, aby sami małoletni nie dopuścili się czynu zabronionego za pośrednictwem udostępnianej sieci internetowej.
3. Strony internetowe prezentujące treści pornograficzne, oferujące gry hazardowe lub inne niebezpieczne treści – powinny zostać zablokowane.
4. Zasadnym jest, aby sieć Internet w Centrum posiadała zainstalowane i aktualizowane oprogramowanie:
 - 1) filtrujące treści internetowe;
 - 2) monitorujące korzystanie ze stron www;
 - 3) antywirusowe;
 - 4) antyspamowe;
 - 5) firewall.
5. Małoletni korzystający na terenie Centrum z Internetu powinni podlegać procesowi edukacji, który obejmowałby zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz podwyższał ich świadomość w ww. zakresie.
6. Sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu powinien być regularnie sprawdzany przez osobę wyznaczoną przez Dyrektora Centrum pod kątem ewentualnego ustalenia, czy nie znajdują się na nim niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia takich treści, a także potwierdzeniu informacji o naruszeniu prawa lub zasad społecznych oraz ustaleniu ich źródła, ww. osoba jest zobowiązana do przekazania Dyrektorowi bez zbędnej zwłoki pisemnej informacji w ww. zakresie.
7. W przypadku zaistnienia sytuacji opisanej w ust. 7, Dyrektor Centrum lub wskazany przez niego nauczyciel przeprowadza rozmowę z ustalonym małoletnim na temat bezpieczeństwa w Internecie. Niedopuszczalne jest ukrywanie zachowania małoletnich, noszące znamiona czynu zabronionego.
8. W przypadku, gdy występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa małoletniego w Internecie lub jest on wykorzystywany bądź krzywdzony za pośrednictwem sieci należy podjąć niezwłoczne działania mające na celu jego dobro.

Rozdział XIV

Ochrona danych osobowych i wizerunku małoletniego

§ 1

1. W Centrum, dane osobowe małoletnich są chronione na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.05.2016, s. 1, sprost.: Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, s. 2), ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781 ze zm.) oraz innych przepisów szczególnych dotyczących przetwarzania danych osobowych.
2. Dyrektor Centrum zgodnie z przyjętą w Centrum Polityką ochrony danych osobowych:
 - 1) upoważnia personel Centrum do przetwarzania danych osobowych;
 - 2) odbiera od personelu Centrum oświadczenia o zachowaniu tajemnicy danych osobowych;
 - 3) zapewnia personelowi Centrum dostęp do szkoleń z ochrony danych osobowych.
3. Personel Centrum przetwarza dane osobowe małoletnich na podstawie przepisów prawa wskazanych w ust. 1 oraz zgodnie z zasadami opisanymi w Polityce ochrony danych osobowych.

§ 2

1. Dyrektor Centrum zapewnia ochronę wizerunku małoletniego.
2. Wizerunek małoletniego podlega ochronie na podstawie:
 - 1) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, s.1 ze zm.) zwanego dalej RODO, ponieważ zgodnie z art. 4 pkt 1 stanowi dane osobowe;
 - 2) ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.)
 - 3) ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2509).
3. Centrum powinna dysponować zgodą rodziców/opiekunów prawnych na przetwarzanie danych małoletniego w zakresie wizerunku, o której jest mowa w art. 7 RODO.
4. Rozpowszechnianie wizerunku małoletniego wymaga zgody rodziców/opiekunów prawnych - zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2509).
5. Zgoda na rozpowszechnianie wizerunku małoletniego, o której mowa w ust. 4 nie jest wymagana w sytuacji, w której wystąpią okoliczności, o których mowa w art. 81 ust. 2 pkt 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, zgodnie z którym *„Zezwolenia nie wymaga rozpowszechnianie wizerunku osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza”*.

6. Zgoda na rozpowszechnianie wizerunku powinna zawierać informacje gdzie wizerunek małoletniego będzie publikowany oraz w jakim celu wykorzystywany.
7. Zabronione jest utrwalanie i wykorzystywanie wizerunku małoletnich przez personel Szkoły dla celów prywatnych.
8. Dyrektor Centrum przed każdym wydarzeniem lub uroczystością z udziałem osób z zewnątrz, w tym rodziców/opiekunów prawnych informuje, że wykonane zdjęcia lub nagrania audio-video z udziałem innych małoletnich nie mogą być publikowane przez rodziców/opiekunów prawnych na prywatnych portalach/serwisach społecznościowych, chyba że rodzice/opiekunowie prawni małoletnich, których wizerunki zostały zarejestrowane wyrażą na to zgodę.

Rozdział XV

Procedura weryfikacji przyszłego personelu

1. Obowiązek przedłożenia informacji - zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego

- 1) Dyrektor Centrum, na podstawie art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochrony małoletnich (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.) - przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi – odbiera od ww. osoby informację - zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego; osoba mająca wykonywać ww. zadania jest zobowiązana do przedłożenia przyszłemu pracodawcy ww. informacji z Krajowego Rejestru Karnego;
- 2) osoba, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności, o której mowa w pkt. 1, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi;
- 3) osoba, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności, o której mowa w pkt. 1, składa pracodawcy oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla ww. celów;
- 4) w przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w pkt. 3 i 4, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności, o której mowa w pkt. 1, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi;
- 5) osoba składająca oświadczenie, o którym mowa w pkt. 3 i 4 jest obowiązana do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „*Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia;

- 6) informacje oraz oświadczenia, o których mowa w pkt. 1-5, Dyrektor Centrum załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi;
- 7) wykonanie obowiązków, o których mowa w pkt. 1–5, nie jest wymagane przed dopuszczeniem do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, członka rodziny małoletniego, lub osoby znanej osobiście rodzicowi małoletniego albo przedstawicielowi ustawowemu małoletniego, gdy jest ona wykonywana w stosunku do małoletniego dziecka, którego rodzic albo przedstawiciel ustawowy są dopuszczającymi do działalności; przez członka rodziny, o którym mowa powyżej, należy rozumieć osobę spokrewnioną albo osobę niespokrewnioną, pozostającą w faktycznym związku oraz wspólnie zamieszkującą i gospodarującą;
- 8) Dyrektor Centrum nie odbiera zaświadczeń od personelu administracyjnego i pracowników obsługi zatrudnianych w Centrum, w przypadku jeśli zakres ich obowiązków nie jest związany z celami, o którym mowa w pkt. 1 jak również nie wynika z nich konieczność wykonywania ww. czynności na rzecz małoletnich, tym samym nie podlegają one dyspozycji art. 21 u.p.z.p.s.

2. Weryfikacja w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym oraz Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych

- 1) Dyrektor Centrum, na podstawie art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochrony małoletnich (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.) - przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi – uzyskuje informacje, czy dane takiej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym – Rejestr z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze;
- 2) informacje, o których mowa w pkt.1, Dyrektor Centrum utrwała w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi;
- 3) wykonanie obowiązków, o których mowa w pkt. 1, nie jest wymagane przed dopuszczeniem do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, członka rodziny małoletniego, lub osoby znanej osobiście rodzicowi małoletniego albo przedstawicielowi ustawowemu małoletniego, gdy jest ona wykonywana w stosunku do małoletniego dziecka, którego rodzic albo przedstawiciel ustawowy są dopuszczającymi do działalności, przez członka rodziny, o którym mowa powyżej, należy rozumieć osobę spokrewnioną albo osobę niespokrewnioną, pozostającą w faktycznym związku oraz wspólnie zamieszkującą i gospodarującą.

- 4) Dyrektorowi Centrum, na podstawie art. 85x ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.) w stosunku do osoby ubiegającej się o zatrudnienie na stanowisku nauczyciela oraz nauczycieli zatrudnionych w Centrum przysługuje prawo do uzyskania informacji z Centralnego Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych prowadzonego przez Ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;
- 5) Dyrektor Centrum składa wniosek o udzielenie informacji z rejestru, o którym mowa w pkt. 4 jeżeli:
 - a) ustalił za pomocą narzędzia informatycznego udostępnionego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, że numer PESEL nauczyciela lub osoby ubiegającej się o zatrudnienie na stanowisku nauczyciela znajduje się w rejestrze,
 - b) nauczyciel lub osoba ubiegająca się o zatrudnienie na stanowisku nauczyciela nie posiada numeru PESEL.

Rozdział XVI

Monitoring stosowania procedur - standardy ochrony małoletnich oraz zasady ich przeglądu i aktualizacji

1. Przeprowadzanie skutecznego monitoringu w zakresie realizacji procedur związanych ze standardami ochrony małoletnich, ich przeglądu i aktualizacji jest istotnym zadaniem Centrum.

Monitoring obejmuje:

- analizę zgłoszeń dotyczących zdarzeń zagrażających małoletnim,
 - obserwację przestrzegania procedur przez pracowników szkoły,
 - zbieranie opinii uczniów, rodziców i pracowników na temat funkcjonowania standardów,
 - kontrolę realizacji działań wynikających ze standardów.
2. **Osobą odpowiedzialną w Centrum za wdrożenie i realizację procedury określonej w „Standardach Ochrony Małoletnich” jest Dyrektor Centrum.**
 3. Dyrektor aktualizuje zakres obowiązków służbowych pracownika, o którym mowa w ust. 2 w obszarze odpowiedzialności za procedurę opisaną w dokumencie „Standardy Ochrony Małoletnich” w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Krakowie.
 4. Osoba wskazana w ust. 2 monitoruje realizację przyjętych procedur standardów ochrony małoletnich, proponuje w nich zmiany oraz reaguje na sygnały o ich naruszeniu. Jest odpowiedzialna za prowadzenie Rejestru zgłoszeń zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu małoletnich stanowiącego **załącznik nr 5** do niniejszego dokumentu.
 5. Przegląd/aktualizacja i ocena standardów odbywa się **co najmniej raz w roku szkolnym** oraz każdorazowo w przypadku:
 - zmian w przepisach prawa dotyczących ochrony małoletnich,
 - wystąpienia zdarzeń wymagających interwencji.

Jest realizowana przez osobę wskazaną w ust. 2 oraz dokumentowana za pomocą notatki.

Przegląd standardów obejmuje:

- analizę skuteczności dotychczasowych rozwiązań,
 - weryfikację zgodności z aktualnym stanem prawnym,
 - uwzględnienie uwag i rekomendacji zgłaszanych przez uczniów, rodziców i pracowników.
6. W procesie opracowywania i aktualizacji Standardów Ochrony Małoletnich uwzględnia się opinie rodziców, zbierane m.in. poprzez anonimowe ankiety oraz konsultacje podczas spotkań z pedagogiem. Opinie te są analizowane i stanowią podstawę do modyfikacji procedur w celu lepszego dostosowania ich do potrzeb społeczności szkolnej.
 7. Wszelkie zmiany w standardach są zatwierdzane przez dyrektora szkoły i niezwłocznie udostępniane uczniom, rodzicom oraz pracownikom szkoły, między innymi za pośrednictwem dziennika elektronicznego Librus oraz podczas spotkań organizowanych przez pedagoga szkolnego.
 8. Osoba wskazana w ust. 2 przeprowadza wśród personelu Centrum, conajmniej raz na 2 lata, ankietę monitorującą oraz test wiedzy poziom realizacji standardów w Centrum. Ankieta stanowi **załącznik nr 2** do niniejszego dokumentu.

9. Przeprowadzenie ankiety ma na celu zebranie od personelu informacji w zakresie niezbędnym do aktualizacji przyjętych procedur standardów ochrony małoletnich w oparciu o ich stosowanie w praktyce i pojawiające się w związku z tym potrzeby ich uzupełnienia lub wprowadzenia istotnych zmian, a ponadto wskazanie ewentualnych naruszeń procedur.
10. Osoba wskazana w ust. 2 opracowuje i poddaje analizie wypełnione ankiety. Przygotowuje pisemny raport z przeprowadzonych czynności, który wraz z wnioskami przekazuje Dyrektorowi Centrum w terminie 30 dni od dnia wykonania ankiety.

Rozdział XVII

Przepisy końcowe

1. Standardy ochrony małoletnich wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozdział XVIII

Wykaz załączników:

Załącznik nr 1 – Standardy Ochrony Małoletnich - wersja skrócona

Załącznik nr 2 – Ankieta dotycząca ochrony małoletnich w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Krakowie.

Załącznik nr 3 – Wykaz osób zapoznanych ze standardami ochrony małoletnich.

Załącznik nr 4 – Karta zgłoszenia zdarzenia zagrażającego bezpieczeństwu małoletnich.

Załącznik nr 5 – Rejestr zgłoszeń zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu małoletnich.

Załącznik nr 6 – Monitoring standardów - ankieta dla uczniów.

Załącznik nr 7 – Wzór dokumentu „Niebieska karta”.

Załącznik nr 8 – Anonimowa ankieta dla rodziców

Załącznik nr 9 – Plan szkoleniowy dla nowo przyjętych pracowników

Załącznik nr 10 – Test wiedzy po szkoleniu

Załącznik nr 2

Ankieta dotycząca ochrony małoletnich w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Krakowie.

Czy znasz standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w Centrum, w której pracujesz/ do której uczęszcza Twoje dziecko?	TAK / NIE
Czy znasz treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem” obowiązujące w Centrum?	TAK / NIE
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia uczniów?	TAK / NIE
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia małoletnich?	TAK / NIE
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem przez pracownika/ucznia/rodzica?	TAK / NIE
Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone?	
Czy podjąłeś/-aś jakieś działania? Jeśli tak, to jakie?	
Jeśli nie – dlaczego?	
Czy wiesz kogo poinformować lub do kogo zwrócić się o pomoc jeśli zdarzy Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich?	TAK / NIE
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujących w Szkole?	TAK / NIE
Jeśli tak – jakie?	

Załącznik nr 3

Wykaz osób zapoznanych ze standardami ochrony małoletnich.

Pracownicy pedagogiczni :

L.p.	Nazwisko i imię	Data	Podpis
1.			
2.			

Pracownicy niepedagogiczni:

L.p.	Nazwisko i imię	Data	Podpis
1.			
2.			

Załącznik nr 4

Karta zgłoszenia zdarzenia zagrażającego bezpieczeństwu małoletnich.

Dotyczy dziecka:		
Osoba zgłaszająca:	Imię i nazwisko:	
	Dane do kontaktu:	
	Stopień pokrewieństwa:	
	Źródło wiedzy lub informacji o przemoc:	
Data zgłoszenia:		
Forma zgłoszenia:	Pisemna, bezpośrednio, listownie, drogą listowną [niepotrzebne skreślić]	
Fakty wskazujące na stosowaną przemoc podane przez osobę zgłaszającą:		
Inne informacje o dziecku, rodzinie,		
Wskazanie potencjalnej osoby stosującej przemoc		
Podpis osoby zgłaszającej:		Podpis osoby przyjmującej zgłoszenie:

Załącznik nr 6

Monitoring standardów - ankieta dla uczniów.

Lp.	Odpowiedz na poniższe pytania	Tak	Nie
1.	Czy znasz standardy ochrony uczniów obowiązujące w naszym Centrum?		
2.	Czy w sytuacji doświadczenia przemocy, krzywdy wiesz do kogo możesz się zwrócić, aby uzyskać pomoc?		
3.	Czy znalazł się ktoś, kto pomógł Ci i udzielił pomocy?		
4.	Czy byłeś świadkiem, gdy stosowano agresję/przemoc wobec kogoś innego? (Jeżeli tak, opisz poniżej tabeli jak zareagowałeś/zareagowałaś?)		
5.	Czy w Twojej klasie istnieje problem przemocy lub agresji?		

Załącznik nr 7

Wzór dokumentu „Niebieska karta”.

.....
(miejscowość, data)

.....
nazwa i adres podmiotu, w którym jest zatrudniona
osoba wypełniająca formularz „Niebieska Karta – A”

NIEBIESKA KARTA – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej	Osoba 3 doznająca przemocy domowej
Małoletni (Tak/Nie) ¹⁾			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej do której uczęszcza małoletni			
<i>Adres miejsca pobytu (jeśli jest inny niż adres zamieszkania):</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			

Nr domu / nr lokalu		
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową (żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść) 1)</i>		

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

DANE	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL2)		
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		

Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej:</i> <i>(np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)1)</i>		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

		Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc	
Osoby/formy przemocy domowej	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ³⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne</i> <i>(wymień jakie)</i>						
Przemoc psychiczna ³⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne</i> <i>(wymień jakie)</i>						
Przemoc seksualna ³⁾ <i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne</i> <i>(wymień jakie)</i>						
Przemoc ekonomiczna ³⁾						

<i>niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek,</i>						
<i>niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)</i>						
<i>Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej³⁾ wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie fil-mów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)</i>						
<i>Inne³⁾ zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie</i>						

<i>mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych</i>						
---	--	--	--	--	--	--

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOŚŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak (kiedy?gdzie?)

nie

nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak

nie

nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

tak

nie

nie ustalono

**IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE?
(TAK/NIE)**

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

ustalono - wypełnij tabelę nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca)1)</i>			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DO-MOWĄ

(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie		Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)			
Doprowadzenie do wytrzeźwienia			
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwiet-nia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania kar-nego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Powiadomienie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określonej w metrach odległość			
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświato-wej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej			
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w spawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”			
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni			
Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej			
Inne (wymień jakie?)			

Załącznik nr 8

Ankieta dla rodziców w sprawie Standardów Ochrony Małoletnich

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Krakowie

Twoja opinia jest dla nas bardzo ważna. Ankieta jest anonimowa.

1. Czy znasz zasady i standardy ochrony małoletnich obowiązujące w naszej placówce?

- ☐ Tak
- ☐ Nie
- ☐ Nie wiem

2. Czy czujesz, że Twoje dziecko jest w naszej placówce bezpieczne?

- ☐ Zdecydowanie tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie
- ☐ Zdecydowanie nie

3. Czy uważasz, że placówka odpowiednio reaguje na sytuacje zagrożenia lub przemoc wobec dzieci?

- ☐ Tak
- ☐ Nie
- ☐ Nie wiem

4. Czy czujesz się informowany/a o działaniach szkoły dotyczących ochrony małoletnich?

- ☐ Zawsze
- ☐ Czasami
- ☐ Rzadko
- ☐ Nigdy

5. Czy uważasz, że standardy ochrony małoletnich powinny zostać ulepszone lub zmienione?

- ☐ Tak
- ☐ Nie
- ☐ Nie wiem

Jeśli tak, to jakie zmiany byś zasugerował/a?

6. Czy chciał(a)byś mieć możliwość udziału w szkoleniach lub spotkaniach dotyczących bezpieczeństwa dzieci?

☐ Tak

☐ Nie

7. Dodatkowe uwagi lub sugestie dotyczące ochrony dzieci w Centrum:

Dziękujemy za poświęcony czas!

Załącznik nr 9

PLAN SZKOLENIA WPROWADZAJĄCEGO DLA NOWYCH PRACOWNIKÓW SZKOŁY

Temat: Standardy ochrony małoletnich

Forma: stacjonarna

Adresaci: wszyscy nowi pracownicy szkoły (pedagogiczni i niepedagogiczni)

CELE SZKOLENIA:

- Zapoznanie z obowiązującymi standardami ochrony małoletnich w szkole
- Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia dzieci
- Zrozumienie procedur interwencji i reagowania na zagrożenia
- Uświadomienie obowiązków prawnych i odpowiedzialności zawodowej
- Budowanie kultury bezpiecznego środowiska dla uczniów

STRUKTURA SZKOLENIA:

1. Wprowadzenie i kontekst prawny (30 min)

- Przepisy prawa:
 - Konstytucja RP
 - Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej
 - Ustawa o systemie oświaty i prawo oświatowe
 - Kodeks rodzinny i opiekuńczy
 - Ustawa o ochronie małoletnich (tzw. "standardy ochrony dzieci")
- Rola szkoły w systemie ochrony dzieci
- Obowiązek zachowania czujności i reakcji

2. Standardy ochrony małoletnich w szkole (45 min)

- Dokument „Standardy Ochrony Małoletnich” – struktura i kluczowe zasady
- Zasady bezpiecznej relacji dorosły–uczeń
- Zasady kontaktu fizycznego, emocjonalnego i elektronicznego
- Procedury zgłaszania naruszeń
- Kodeks etyczny pracownika szkoły

3. Rozpoznawanie przemocy i sytuacji ryzykownych (45 min)

- Formy krzywdzenia dzieci (fizyczne, psychiczne, seksualne, zaniedbanie)
- Czynniki ryzyka i czynniki ochronne
- Symptomy u dzieci (zachowania, wygląd, relacje)
- Studia przypadków

4. Procedury interwencji i obowiązki pracowników (60 min)

- Obowiązek interwencji i zgłoszenia
- Procedura Niebieskiej Karty
- Współpraca z instytucjami (MOPS, Policja, sąd rodzinny, kuratorzy)
- Wewnętrzna ścieżka zgłoszeń w szkole
- Poufność i dokumentacja

5. Kultura ochrony i profilaktyka (30 min)

- Tworzenie bezpiecznego klimatu w szkole
 - Działania profilaktyczne i wychowawcze
 - Promowanie postaw empatycznych i reagowania na przemoc rówieśniczą
 - Rola każdego pracownika – „widzę, reaguję, zgłaszam”
-

MATERIAŁY DODATKOWE:

- Kompendium: Standardy ochrony małoletnich – wersja skrócona
 - Procedury interwencji w szkole
 - Kodeks postępowania pracownika
 - Lista instytucji kontaktowych (MOPS, PCPR, policja, sąd rodzinny)
-

ZAKOŃCZENIE SZKOLENIA:

- Krótkie podsumowanie
 - Test wiedzy
 - Potwierdzenie udziału – podpis uczestnika
-

Załącznik nr 10
Test wiedzy – Standardy ochrony małoletnich w szkole

CZĘŚĆ A – PYTANIA ZAMKNIĘTE (JEDNOKROTNY WYBÓR)

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

- 1. Kto w szkole odpowiada za realizację standardów ochrony małoletnich?**
 - a) Dyrektor szkoły
 - b) Pedagog szkolny
 - c) Koordynator ds. ochrony małoletnich
 - d) Wszyscy pracownicy szkoły
- 2. Obowiązek zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka mają:**
 - a) Tylko nauczyciele
 - b) Tylko dyrektor i pedagog
 - c) Wszyscy pracownicy szkoły
 - d) Tylko osoby z wykształceniem pedagogicznym
- 3. Zgłoszenie podejrzenia przemocy wobec dziecka do odpowiednich służb:**
 - a) Jest kwestią dobrej woli
 - b) Może odbywać się tylko po konsultacji z rodzicami
 - c) Jest obowiązkiem prawnym
 - d) Wymaga pisemnej zgody dyrektora
- 4. Co NIE jest formą przemocy wobec dziecka?**
 - a) Zaniedbanie emocjonalne
 - b) Krytyka zachowania dziecka
 - c) Przemoc psychiczna
 - d) Przemoc seksualna
- 5. Kiedy pracownik szkoły może być sam na sam z uczniem za zamkniętymi drzwiami?**
 - a) Zawsze, jeśli dziecko tego chce
 - b) Tylko w obecności świadka lub przy otwartych drzwiach
 - c) Tylko jeśli jest pedagogiem
 - d) Nigdy – jest to zakazane

CZĘŚĆ B – PYTANIA ZAMKNIĘTE (WIELOKROTNY WYBÓR)

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

- 6. Które z poniższych zachowań mogą być symptomami krzywdzenia dziecka?**
 - ☐ Wycofanie społeczne
 - ☐ Nagłe zmiany nastroju
 - ☐ Dobre wyniki w nauce
 - ☐ Częste obrażenia bez wyjaśnienia
- 7. Do kogo należy zgłosić podejrzenie przemocy wobec ucznia?**
 - ☐ Dyrektora szkoły
 - ☐ Policji
 - ☐ Ośrodka Pomocy Społecznej
 - ☐ Kuratora sądowego

8. Które dokumenty regulują standardy ochrony małoletnich w szkole?

- ☐ Konstytucja RP
- ☐ Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- ☐ Karta Nauczyciela
- ☐ Szkolny Kodeks Ochrony Małoletnich

9. Które z poniższych działań mogą wspierać tworzenie kultury ochrony w szkole?

- ☐ Promowanie empatii i tolerancji
- ☐ Ignorowanie drobnych przypadków agresji
- ☐ Regularne szkolenia personelu
- ☐ Jasne zasady kontaktu pracownik–uczeń

CZĘŚĆ C – PYTANIA OTWARTE

Napisz krótką odpowiedź (2–3 zdania).

10. Co powinien zrobić nauczyciel, jeśli podejrzewa, że uczeń doświadcza przemocy w domu?

11. Podaj dwa przykłady sytuacji, w których należy zachować szczególną ostrożność w kontakcie z uczniem.

12. Czym jest zasada „widzę – reaguję – zgłaszam” i dlaczego jest ważna?

13. Jakie są konsekwencje prawne dla pracownika, który zignoruje podejrzenie przemocy wobec dziecka?

14. Jakie działania profilaktyczne może podjąć szkoła, by chronić dzieci przed przemocą?

15. Dlaczego wszystkie osoby pracujące w szkole powinny być szkolone z zakresu ochrony małoletnich?